

Π.Ο. Ε.Μ.Δ.Υ.Δ.Α.Σ.

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ
ΕΝΩΣΕΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ ΑΝΩΤΑΤΩΝ ΣΧΟΛΩΝ

Χαρ. Τρικούπη 7α, 106 78 ΑΘΗΝΑ
τηλ: 210-88.16.583 e-mail: emdydas@tee.gr URL: www.emdydas.gr

Αθήνα, 30/06/2026

Αρ. Πρωτ. : 9928

Θέμα: Ενεργειακή Μετάβαση, Ενεργειακή Ασφάλεια και Διατήρηση Στρατηγικών Υποδομών

Η πρόσφατη αποξήλωση και καταστροφή των βαρέων καδοφόρων εκσκαφών στα λιγνιτικά πεδία της χώρας δεν συνιστά μια συνήθη διαδικασία απόσυρσης παλαιού εξοπλισμού. Πρόκειται για μια επιλογή με σημαντικές τεχνικές, οικονομικές και στρατηγικές προεκτάσεις, καθώς οδηγεί στην οριστική απώλεια κρίσιμων κεφαλαιουχικών υποδομών που πλήρωσε ο λαός, οι οποίες επί δεκαετίες στήριξαν την ηλεκτροπαραγωγή και συνέβαλαν καθοριστικά στην ενεργειακή επάρκεια της χώρας.

Η μετάβαση προς ένα ενεργειακό σύστημα χαμηλών εκπομπών άνθρακα αποτελεί αναγκαίο και αδιαμφισβήτητο στόχο. Ωστόσο, η διαδικασία αυτή οφείλει να υλοποιείται με όρους τεχνικής επάρκειας, ενεργειακής ασφάλειας και κοινωνικής/οικονομικής βιωσιμότητας. Η σταδιακή αντικατάσταση υφιστάμενων μορφών παραγωγής δεν μπορεί να προϋποθέτει την οριστική απώλεια στρατηγικών υποδομών πριν διασφαλιστούν ισοδύναμες και αξιόπιστες εναλλακτικές λύσεις, για την κάλυψη της ζήτησης σε περιόδους ενεργειακής αστάθειας ή έκτακτων συνθηκών.

1. Το πραγματικό δίλημμα της ενεργειακής μετάβασης

Στον δημόσιο διάλογο συχνά παρουσιάζεται η απολιγνιτοποίηση ως αναγκαία προϋπόθεση για την ανάπτυξη των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ). Η προσέγγιση αυτή απλουστεύει υπερβολικά ένα σύνθετο τεχνικό ζήτημα. Το πραγματικό ερώτημα δεν είναι «λιγνίτης ή ΑΠΕ», αλλά με ποιον τρόπο διασφαλίζεται η επάρκεια και η αξιοπιστία του ηλεκτρικού συστήματος κατά τη διάρκεια της μετάβασης.

Οι ΑΠΕ αποτελούν βασικό πυλώνα του μελλοντικού ενεργειακού μίγματος και η περαιτέρω ανάπτυξή τους είναι αναγκαία. Ωστόσο, η παραγωγή τους παραμένει μεταβλητή και εξαρτώμενη από τις καιρικές συνθήκες. Μέχρι να αναπτυχθούν σε επαρκή κλίμακα οι τεχνολογίες αποθήκευσης ενέργειας, οι υποδομές αντλησιοταμίευσης και τα αναγκαία δίκτυα μεταφοράς και διαχείρισης φορτίου, το ηλεκτρικό σύστημα εξακολουθεί να χρειάζεται αξιόπιστες πηγές ισχύος βάσης και εφεδρείας.

Υπό αυτό το πρίσμα, η πλήρης εγκατάλειψη των εγχώριων λιγνιτικών υποδομών ενισχύει την εξάρτηση από εισαγόμενα καύσιμα, **κυρίως φυσικό αέριο και υγροποιημένο φυσικό αέριο (LNG)**, καθιστώντας το ενεργειακό σύστημα περισσότερο ευάλωτο στις διεθνείς διακυμάνσεις τιμών και στις γεωπολιτικές εξελίξεις. Η ενεργειακή ασφάλεια απαιτεί διαφοροποίηση πηγών και διατήρηση στρατηγικών επιλογών και όχι μονομερείς εξαρτήσεις.

Η περίπτωση της μονάδας Πτολεμαΐδα V είναι χαρακτηριστική. Η επένδυση σημαντικών δημόσιων και ιδιωτικών πόρων σε μια σύγχρονη μονάδα παραγωγής και η πρόωρη μεταβολή του σχεδιασμού λειτουργίας της εγείρουν εύλογα ερωτήματα σχετικά με τον μακροπρόθεσμο ενεργειακό σχεδιασμό της χώρας και τη βέλτιστη αξιοποίηση των διαθέσιμων υποδομών.

2. Η λειτουργία της αγοράς ενέργειας και οι αναπτυξιακές προκλήσεις

Η ενεργειακή πολιτική δεν αφορά μόνο την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας αλλά και τη διασφάλιση προσιτού ενεργειακού κόστους για τα νοικοκυριά, τη βιομηχανία και τον πρωτογενή τομέα. Η εμπειρία των τελευταίων ετών ανέδειξε τις αδυναμίες του υφιστάμενου μοντέλου τιμολόγησης, καθώς οι διεθνείς διακυμάνσεις στις τιμές του φυσικού αερίου μεταφέρθηκαν άμεσα στο κόστος ηλεκτρικής ενέργειας.

Η συζήτηση για τη λειτουργία της αγοράς ηλεκτρισμού οφείλει να εστιάσει στην αναζήτηση μηχανισμών που θα εξασφαλίζουν μεγαλύτερη σταθερότητα τιμών, διαφάνεια και αποτελεσματικότερη σύνδεση του τελικού κόστους με τα πραγματικά χαρακτηριστικά του εγχώριου παραγωγικού μίγματος.

Παράλληλα, η ενεργειακή μετάβαση πρέπει να συνοδεύεται από ολοκληρωμένο χωροταξικό και αναπτυξιακό σχεδιασμό. Η ανάπτυξη των ΑΠΕ οφείλει να συνδυάζεται με την προστασία της γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας, τη διατήρηση των φυσικών πόρων και τη δημιουργία νέων παραγωγικών δραστηριοτήτων στις περιοχές που επηρεάζονται από την απολιγνιτοποίηση.

Ιδιαίτερα για τη Δυτική Μακεδονία, η μετάβαση δεν μπορεί να περιορίζεται στην αντικατάσταση των ορυχείων από μεγάλης κλίμακας ενεργειακές εγκαταστάσεις. Απαιτείται ένα

ολοκληρωμένο σχέδιο παραγωγικής ανασυγκρότησης με έμφαση στη βιομηχανία, την καινοτομία, την έρευνα, τον πρωτογενή τομέα και τη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας.

3. Η θέση και οι διεκδικήσεις του τεχνικού κόσμου

Ως επιστημονικός και συνδικαλιστικός φορέας των διπλωματούχων μηχανικών του δημόσιου τομέα, θεωρούμε ότι η ενέργεια αποτελεί ζήτημα δημόσιου συμφέροντος, κοινωνικής συνοχής και εθνικής ασφάλειας. Για τον λόγο αυτό απαιτείται ένας μακροπρόθεσμος ενεργειακός σχεδιασμός που θα συνδυάζει την περιβαλλοντική βιωσιμότητα με την ασφάλεια εφοδιασμού και την αναπτυξιακή προοπτική της χώρας.

Στο πλαίσιο αυτό διεκδικούμε:

- Τη διατήρηση κρίσιμων ενεργειακών υποδομών ως στρατηγικών εφεδρειών μέχρι να διασφαλιστεί η πλήρης λειτουργική επάρκεια του νέου ενεργειακού μοντέλου.
- Την αναθεώρηση των μηχανισμών τιμολόγησης της ηλεκτρικής ενέργειας με γνώμονα τη διαφάνεια, τη σταθερότητα και το δημόσιο συμφέρον.
- Την ανάπτυξη των ΑΠΕ στο πλαίσιο ολοκληρωμένου χωροταξικού σχεδιασμού, με παράλληλη ανάπτυξη υποδομών αποθήκευσης και ενίσχυση των ενεργειακών κοινοτήτων.
- Την εφαρμογή ενός ουσιαστικού σχεδίου δίκαιης μετάβασης για τη Δυτική Μακεδονία, με έμφαση στην παραγωγική ανασυγκρότηση, τη βιομηχανική δραστηριότητα, την έρευνα και την αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού της περιοχής.

Η ενεργειακή μετάβαση δεν μπορεί να ταυτίζεται με την απώλεια παραγωγικής ικανότητας ή με τη δημιουργία νέων εξαρτήσεων. Οφείλει να αποτελεί μια διαδικασία που θα ενισχύει ταυτόχρονα την περιβαλλοντική βιωσιμότητα, την κοινωνική ευημερία, την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και την ενεργειακή κυριαρχία της χώρας. Αυτός είναι ο στόχος που ο τεχνικός κόσμος οφείλει να υπηρετήσει με τεκμηριωμένες θέσεις, επιστημονική ευθύνη και διαρκή δημόσια παρέμβαση.

